

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Ötször hasábozott gármond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erszék-tér 3. z.)

Nyitási cikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:
Okt.—decz. 3 frt.
Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetés pénznek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Pest, december 1. 1872.

(M. A.) A Lónyai-miniszterium megszűnt létezni: ez a napnak jelentőségteljes eseménye.

Tegnap tartá a miniszterium utolsó tanácsülését s állapította meg lemondási nyilatkozatának egyszerű szövegét. A nyilatkozat alá írta egy a miniszterelnök, mint a cabinet összes tagjai által. A lemondási nyilatkozatot Ő Felsége elfogadta, s nyomban azután az általa meghívott Deák Ferenczel tanácskoztott.

E tanácskozásban kétségkívül létrejött a kormány jövő egybealkotása iránti megállapodás. Midőn e sorokat írjuk, még a pártvezérhez tegőzelebb álló körökben sem tudnak egész bizonyosat a jövő miniszterelnök személyére vonatkozólag, ámbar egy a Deákkörben éppen most elterjedt s le kintélyes forrásból eredő hír szerint — bevégzett ténynek tekinthető immár az, hogy Ő felsége Szilávy József volt kereskedelemügyi ministert bízta meg az új cabinet alkotásával.

Bármiként álljon is egyébiránt a dolog — melynek személyi megoldása felől a táviró sorainak megjelenéseig hihetőleg már határozott alakban is tudósítandja e lapok olvasó közönségét, — annyi ma is bizonyos, hogy a mire előbb leginkább lehetőséget kínálunk, hogy Lónyai elnökministersége alatt fog az új cabinet megalakulni, az immár a lehetlenségek közé tartozik.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Bevezető beszéd,

melylyel dr. Concha Győző, egyetemi tanár az „Alkotmányi és közigazgatási politikáról” hirdetett előadásait, Kolozsvárt, 1872.

Nov. 16-ikán megkezdette.

(Folytatás.)

A felsőbb egyetemi oktatásban a tanár s a hallgató viszonyának egészen másnak kell lennie, mint a közép-iskolában.

Itt a hallgatótól főleg egyes tantárgy nem szenvedőleges, receptív közreműködést vár, itt a feladat nem pusztán egy életpályára való kiképezés, az egyetemnek a tudomány tovább művelését, az önálló gondolkodásra való szoktatást, a vizsgálódás mikéntjébe való bevezetést jelölte ki hivatásul a tudományok aconomiaja s ez irány helyes eltalálásában rejlik az egyetemnek nagy jelentősége a közéletre; mert a tanulmányozás módja, iránya, nem csak intellektuális jelentőséggel bír, a jellemképződésre ép oly nagy a befolyása s egy kitűnő német író élesen kiemeli az angol s német rendszer e részbeni hatásait:

„Németországban ugymond, a megtanulandó tárgyak anyaga, rendje oly kitűnően van beosztva, oly bőven nyújtatik, hogy az ismeretek, melyeket a hallgató elsajátítani kényszerülve van, teljesen pótolják a gondolkodás szabad öntevékenységet a felelősség eleven erős érzetét. A német felsőbb oktatási rend által a jellem erős kifejlődése egyre jobban határba szorul s az öngondolkodás erejét feleslegessé teszi a jól szervezett emlékező tehetőség s a más gon-

A felszínen maradó vizsgálat nem egy könnyen találhatná fel a Lónyai-miniszterium e rohamos bukásának valódi indokát. Igaz ugyan, hogy e kormány alig egy évre terjedő fennállása alatt, az ellenzék beves, féktelen, semmi kíméletet nem ismerő, az országos képviselő-választások folyama alatt s kimene-tele által még élesbült támadásainak volt kitéve, de ezek ellenében legalább is elégséges támaszt nyújtott neki a pártján, a többségnek minden előforduló alkalommal nyilvánult bizalma és támogatása.

Csaknem közbellyé vált vált már — s egy, Lónyai által Ő felségéhez intézett nyilatkozatban is felemlítve lón — a Deák-párt ellen emelt azon vád, hogy a lelépett miniszteriumot nem részesíté a támogatás azon mértékében, mely egyedül tehetné volna helyzetét tarthatóvá.

Véleményünk szerint a mennyiben e vád jogosult, az a bajnak nem okát, hanem csakis egyik körülményét képezte. A megtörtént explonionnak valódi gyuanyaga magának a kormánynak kebelében volt, azt azon disharmonia, azon surlódások halmazát össze, melyek az elnökminiszter s a cabinet egyes tagjai közt folyást napirenden voltak. Az ilyen nemű kelemetlenségeknek másutt igen könnyen és egyszerűen végét szakithatta volna egyik-másik miniszter felmentése; nálunk ezt azon fatális körülmény, a „volt” kormánynak azon eredendő büne tette lehetlenné, hogy midőn Lónyai az elnökministerséget elvállalá, a nem általa alkotott, hanem Andrássy gróftól átörökölt kormány összes tagjai maradásuk vagy távozásuk iránt solidaritásra léptek egymással, úgy hogy egyik miniszter elboacsátása szükségképen vala mennyi e lemondását von- ta volna maga után, a mi viszont — mint a legközelebbi események igazolják — magának az elnök-miniszternek állását is tarthatlanná teendette.

A surlódásnak folytonossága, sőt mind acutab- bá váló jellege dacára is fenn kelle tartani Lónyai- nak — hogy őn magát is fenn tarthassa — a cabinet eredeti összealkotását. Ugyde a Deák- párt körében egyik miniszter sem állott magára, ha- nem legszorosabb hűveinek kisebb-nagyobb coteriá- jával csaknem feltétlenül rendelkezhetett. S ba tá- madt valami egyenlenség köze és az elnök-minis- ter között, ennek magvai szükségképen az említett coteriál is felkölték a cabinet vezetésé iránti bi- zalmatlanságot. Nem kellett egyéb, csak hogy ezen eset gyakran ismétlődjék, s kész volt a különböző alkalmak azonos eredménye: a párt nagy részének u. n. bizalmatlansága és támogatásihiánya.

A Lónyai-miniszterium bukásának tulajdonké- peni genesisé ebből kereshető. Az új cabinet főnö-

dolatainak felfogására való készség. Anglia tanrend- szere ellenkezőleg nem iránylik bizonyos életpályák- ra szükséges ismeretek elsajátítására, hanem a jel- lem képzésére s ezért oly nagy mégis e rendszer hatása, hogy az angol irodalom a tudás minden ágában egyenlőszinvonalon áll a némettel s tudósai főriak is egyszerűen, nemcsak professorok. (Stein Bildungswesen. 321 C.)

Közéletünknek sok analógiája van az angollal s az önkormányzati élet nálunk is kiválólag feltalá- lá eszt, határozott jellemeket kíván s egyetemi ok- tatásunk azt hiszem, eltévesztendő feladatát, ha meg- felelkeznek arról, hogy nemcsak arra kell töreked- nie, miben a német szellem felülmúlhatlanul áll min- den népek között, alaposság, soliditás és rendszere, — hivatása másik része ép oly fontos, maguk lábán, saját eszük után járó férfiakat vár tőlük a haza.

Legyen tehát működésünk uraim együttes, tá- mogassanak figyelmükkel, emeljenek érdekükkel. A tanárt a hallgatóság teszi sok részben azzá, a mi. A legmélyebb egyszerűet, a tárgy leghőbb fel- ölése ellankad szemben a közönykel, holott az ar- czokon visszatükröződő érdeklődés, az előadóval vá- ló lelki összeolvadás emel, lelkesít.

De ez érdeklődés ne legyen tisztán szenvedőle- ges, kövesse mindig önszerű bíráló világa, rajtam állandó, hogy tárgyatnak, annak egyes kérdéseit az irányukban elfoglalt különböző állapontokkal együtt önök elé helyezzem s a bírálhatóság lehetőségét, az öngondolkodásra alkalmat nyujtsak.

Az én törekvésem nem oda lesz irányozva ura- im, hogy megdöntetlen, a priori elfogadott tanté- teleket, ezek syllogistikus tovább fejlesztését adjam önöknek, ellenkezőleg! Feladatunk egy nagy szer- vezet megismerése, elemzéshez kell tehát fogunk, hogy részleivel, egyes elemeinek hatásával megismer- kedjünk, észleleteket kell gyűjtenünk a letűnt élet, a történelem s a folyó élet a jelen társaságából, csak így ismerkedhetünk meg a tények hatalmával, me-

ke egy hasznos tanulságot meríthet belőle, azt tud- niillik, hogy egy miniszterium, ha nem áll teljesen homogen elemekből, ha még olyan kitűnőségek is tagjai, üdvös és sikeres tevékenységet soha sem fej- tethet ki kellő mértékben, s magát sem tarthatja fenn sokáig!

Pest, decz. 2.

(y.) Végre tehát szabadabban lélezkünk, a nagy kő, a miniszterválság nyomása alól fel- szabadult parlamentünk. Ma a ház elnöke be- jelentette, hogy az új kabinet megalkotásával Szilávy van megbízva; a ház osztatlan öröm- mel fogadta az új elnök miniszter nevét; a más két új miniszter gr. Zichy József keres- kedelmi, és gr. Szapáry Gyula közlekedésügyi miniszter neveit is úgy hiszem esmerik már e lap olvasói. A többi miniszterek mind meg- tartották tárczájokat. Láthatni tehát, hogy tu- lajdonképen nem miniszterium-krizisen, hanem csak miniszterkrizisen estünk át, csak Tisza Lajos és Lónyai Menyhért váltak meg piros székeiktől. Ezt lehetett sejtetni már előre azok- nak, kik a többek közt tudtak a lemondási okmányról, melyet először Lónyai Menyhért fogalmazott, s melyből e szavakat együtt és egyenkint kihagyták ministertársai, S ebből egyszerűen kivethetni azt is, hogy a válság eredetileg nem a Deák-pártból, hanem ma- gából kormányból indult ki, s valódi oka nem más, mint az egyenlenség Lónyai és minisz- tertársai között.

Messze hajtották tehát a súlyokat azok, kik pártválságot olvastak ki a zavarból, va- lamint nagyot tévedtek azok is, kik talán azt hitték, hogy ép csak a miniszterelnök iránt ingott meg a ház többségében a bizalom. Lónyai kétségtelenül nem birt például gr. Andrássy népszerűségével; Lónyai hideg számító nagy elme, számokkal működő valódi politikus és nem más, nincsen meg modorában az ál- lamtérfi egy fontos kelléke, a lebilincselő mo- dór, a lelkesedésszerű kedélyesség, vagy egy szóval: a nagy elme mellett igen kicsi volt a szíve. Ez azonban még korántsem buktatta volna meg őt; a bukás oka csak a nehéz di- lemma volt: Lónyai vagy minisztertársai ha- gyják-e oda a magas polcot, mert a discordia egyik félt elparancsolta.

Igen fontos közérdekű kérdésekben fölta- fel magát az országkormányzói közé az egye-

lyek benne az életet fentartják csak így győződhe- tünk meg, van-e szüksége az embernek államra s ha igen, meddig.

Utóbbi tekintetben ugyanis nem ritkán hall- junk, hogy az állam mindinkább feleslegessé válik, hogy jelentősége az emberiség haladásával folyton csökken, hogy teljesen elvesztendő léte jogosultsá- gát s bármint vegyük nem egyéb, mint s zű k s e- gesz roszt.

Én uraim, nemcsak az anarchia szóvivői nem- csak egyes, tán inkább észjárásunk eredetisége, mint alaposága által kitűnő gondolkodók szólnak ily ki- csinylőleg az államról, egy mély buvár, Buckle, a politikai törvények óriási sokaságáról szólva, cso- dálkodik, hogyan volt képes az emberiség mind ezek da- czára haladni s hozzá teszi, esztelenség volna azon- ban, csak a józan ész gunyára állíthatnók csak, hogy a törvényhozásnak a haladásra bármily befolyása lett volna, avagy hogy a jövőt illetőleg tőle va- lamely jótétet lehetne várni; kivéve azt, hogy eltöröndi, a mit elődei alapítottak.

Ime uraim, a vélemények elég élesen állanak szembe s egy oly kitűnő szellem kicsinylő ítéllete, nem kis mértékben kihívó.

Tehát az állam csak gát, akadé, legjobb, ha félre megy az utból, az emberiség haladásának elő- feltétele, hogy ne akadékoskodjék.

E kedvezőtlen ítélletének indokai felsorolja Buckle a hosszas üldözést, melyet az emberiség a lelkiismereti szabadság koráig szenvedni kényszer- űlve volt, a rendszabályokat az emberiség b ztosi- tására a tudomány, az önálló vizsgálódás elnyomá- sára, az oktalan gátokat, melyek a nemzeti vagy- nosodás útjába gördítettek, esztelen eszközöket, melyekkel azt előmozdítani célozták, holott békó- kat raktak rája, fölösleges teherrel nehezítik hala- dását.

(Folyt. köv.)

netlenség. A két ellenkező akarat megsemmi- sitette egymást, s meg volt kötve a tevékeny- ségben az egész kormány keze. A helyzet to- vább tarthatatlan volt, de a válság egyszer- smind igen kényes, mert pusztán személyes bé- lyegű vala. Valahára tul vagyunk rajta, a leg- szükségesebbet, a kormány egyöntetűséget el- értük.

Ha most azt a kérdést vetjük fel, ki lett legyen gr. Lónyai bukásának közvetlen okozója; aligha nem Kerkapoly Károly pénz- ügyminiszter nevére bukkaunk; az ő tárczája volt legnagyobb rokonságban a miniszterelnök képzettségével, két ember egy ügyet soha min- denben egyetértőleg nem kezelhet, kivált ha mindkettő, Lónyai mint miniszterelnök, Kerkapoly mint pénzügyminiszter, majdnem egyenlő jogot, a másikénál mindkettő nagyobb tehetséget tulajdonit magának, s pusztán csak ez a valóval egyező feltétel is kimagyarazza a krizist. Kerkapoly semmi kétség, merész szel- lem; gátot nem ismerő merészességéből érthet- ni meg azon szándokát, hogy független magyar bankot óhajt létrehozni; Lónyai ezt kivihetle- nek tartotta, s mint sokan mondják, ez volt a fő bökkenő. Kerkapoly és több társa határo- zottan kimondták, hogy meg akarnak válni a miniszteriumtól, őszintén szólva nem a minisz- teriumtól, hanem a miniszterelnöktől. Ugy lett, a mint ő akarták.

A kormány mindenesetre Lónyaiyan egy nagy embert veszített, de ha a kormányban a valódi egyetértés helyreáll, s ha mindennek fe- lett létesíti, mit tervének mondanak, a függet- len magyar bankot, kimondjuk az igazat: a nyereség nagyobb lesz a veszteségnél.

S ha másfelől áll az, hogy a miniszter- elnök népszerűségével nyer az egész miniszte- rium népszerűsége, akkor Szilávy a népsze- üség tekintetében is hasznos hozott miniszteriumá- nak. A új miniszterelnök tudvalevőleg az egész házban, még a baloldalon is népszerűségnek örvend s bár mit beszéljenek, már magában ez is töké, s ha az ellenzék részéről e népszeri- ségnek más eredménye nem is volna, parlamen- taris életünkre, a hongyűlés tekintélyére nézve nagy vívmány volna az is, ha Sziláviért minis- teriumunkkal szembe az illedelmet tenné magáévá a baloldal. Kíváncsiak vagyunk, men- nyi marad azon szép bökökből, mikkel a mult évi budget tárgyalá-akor a baloldal megtisz-

A nővérek.

Beszély.

ra: Gerstücker Frigyes.

IV.

Befejezés.

(Folytatás.)

— Ebben rejlik alapja éppen mit mondottál, viszonzá Alfréd; egészen kétségbe ejtő, mert nem vagyok képes őket egymástól megkülönböztetni és nem látom át, hova vezet mindez.

— De hisz te magad mondd nekem, hogy nagyon jó módot találtál fel erre nézve a szalag- csokrokban.

— Igen, de folytonosan felcserélik azokat, kiál- tá hevesen Alfréd, s magamra is nagy gyanum van, hogy olykor a legszebb dolgokat mondtam Paulá- nak — mialatt Huldát elhanyagoltam, — Kurt elne- vette magát — de a mi legrosszabb az egészben, folytatá izgatóttan, hogy szándékosan teszik, csak hogy engem zavarba hozzanak, s ez állapotot ki nem álom tovább.

— Vajjon nem csak tréfából tették?

— Rossz tréfa, mely nekem szívemet tépi szét, viszonzá komoran Alfréd és csak annyi ember- ismeretet tulajdonítasz nekem, hogy ne tudnám azon vonásokat másoktól megkülönböztetni, melyekben igaz vonalmat olvasnék. Egy pár kaczer leány, sem- mi más.

— Igaztalan vagy irántuk Alfréd.

— Ne taníts te engem lélek buvárlatra, mon- dá a fiatal ember, hanem már ez így nem mehet, elhatározásra kell hogy kerüljön a dolog mentől előbb, különben elpusztulok.

— Azt érted ez alatt, hogy megjő az eszed.

— Kurt, kiáltá Alfréd sértődött hangon, mi régi hű barátok vagyunk. De mégis ne vigy a vég- letekre.

avvát, hogy sok maradjon s az egész szag még többet fűzzön hozzájuk, szívünk-ből óhajtjuk.

BELFÖLD.

Kézdivásárhely, nov. 20.

Polyó hó 18-án érdekes menyegzői ünnepély volt városunkban, községi fuoskolának igazgató tanára t. Baló László ur e napon tartotta esküvőjét a fiatal szép Janesó Emmával.

Ez ünnepélyen résztvevő vendégek e npot asép tettel örökíték meg. Egy baráti felhívás tolytán ugyanis e nap megörökítésére önkéntes adakozás gyűjtetett azon célból, hogy a kedves menyaszszonyról elnevezett „Emma alapítvány“ létesíttessék a fuoskola 4-ik osztálya számára, mely osztályban a vőlegény rendes tanár, nyá-i közvizsgakor kiosztandó jutalom-könyvekre.

E szép és magasztos cél létesítésére a követező szíves adományok folytak be a helyszínen:

Benkő Daniel szeszgyáros 4 fr. Benkő Dániel Molnár Róza 2 fr. Balogh Sándor 1 fr. Cseh Dávid 1 fr. Cseh Zsigmond 1 fr. Dézsi Bálint 2 fr. Dézsi Dániel mézszáros 1 fr. Dobolyi Sándor gyógyszerész 1 fr. neje Janesó Vilma 1 fr. Győr-bíró Lajos kereskedő 2 fr. neje Bakó Rebeka 1 fr. Janesó Emma menyasszony 5 fr. Janesó Mózes örömatya 5 fr. Janesó Mózesné Szabó Ámália örömatya 4 fr. Janesó István 1 fr. fia István 1 fr. Janesó Balázs susztér 1 fr. Janesó Józsefné gyógyszerész 1 fr. fia Géza 1 fr. Kovács Izrael ur 1 fr. neje Benkő Teréz 1 fr. Kovács István segéd pap 2 fr. öz. Mágosi Józsefné 1 fr. Nagy Daniel polgármester 2 fr. Nagy Bálint szöcs 1 fr. öz. Nagy Leopoldné nevelőnő 1 fr. Székely János 1 fr. Székely Jánosné 1 fr. Szabó Daniel az ara nagyatyja 1 fr. Szabó Sámuel 1 fr. Szilveszter János 1 fr. Szöcs Sámuel kereskedő 1 fr. neje Pap Rózlia 3 fr. Szöcs Mózes kereskedő 1 fr. neje Pap Rebeka 1 fr. Szotyori Mihály 1 fr. Szabó Dézsi 1 fr. Szabó Gyula 1 fr. neje Cseh Róza 1 fr. Szöcs Daniel 1 fr. Török Bálint kereskedő 2 fr. neje Balogh Mária 1 fr. Török János idős 1 fr. Török János ifj. 1 fr. Baló László vőlegény 2 fr. és így összesen 66 forint.

Az előírt összeget az illető adakozókref. egyh. kebl. tanácsának kezelése alá helyezték, azon szíves kéréssel, hogy kamatja, mint az „Emma alapítvány“ jövedelme évenként a nyári közvizsga előtt, adassék át az illető iskolázottnak jutalom könyvek vásárlására.

A midőn meleg szavakban nyilvánított elismerést e szép és követésre méltó tettért, egyszerűsmind kedves költömmnek tartom köszönetet mondani az illető adakozóknak a nevelés oltárára hozott kegyes adományokért s a kezezésre nézve egyházunkban vetett nemes bizalomért!

K.-Vásárhelyt, nov. 26. 1872.

Székely János,
ref. pap,

Kis borosnyó november 18 1872.

„Ki áll marad, s ki megy halad“ oly sarkigazság, mely nem igényel hosszas bizonyítgatást. S ha a haladás kellő időben és téren, s mentől

— Nem akarlak megsérteni, de ha tisztában, vagy érzelmeiddel, s meggyőződve róla, hogy képes vagy ily fiatalon megtelepedni, miért nem beszélsz egyszer nyíltan Huldával, hogy lássad ő mit mond hozzá. Az ő véleményét csak meg kell tudnod.

— És ha ekkor is csupa tévedésből nem az iga z i h o z fordulnók? mondá Alfréd, csaknem mosolyra indító kétségbeeséssel.

— Ez igaz, hogy rossz tréfa volna — mondá Kurt mosolygva, hogy ha tudtoddan kívül annak vallanál szerelmet, kit megvetsz, a helyett, hogy ahoz fordulnál, a kit szeretsz.

— Ah Kurt — mondá Alfréd, fejét haragosan rázva — magam sem tudom, hogyan állók már. Néha azt hiszem, gyűlölöm Paulát, s máskor ismét meghasonlásba jövök önmagammal. A legszerencsétlenebb ember vagyok a világon.

— Ugy beszélsz, mintha 21 év helyett 60-at éltél volna.

— Tapasztalatokban vagyok is oly öreg, mondá élénken a fiatal ember, csaknem a meggyőződés hangján; de ereszz most.

Fejem zúg, magamra kell lennem egy ideig, hogy tisztán gondolkodhassam, s azután majd tenni fogok: s elbocsátva Kurt karját, a legközelebbi utcába bekanyarodott.

Eltelt néhány nap, a nélkül, hogy Kurt legkisebbsé is tudott volna barátja felől; csak Rankhorstéktól hallott meg annyit, hogy még kétszer szólott be oda, de többet nem mutatta magát. Kurt most több ízben szállásán kereste fel őt, de soha nem találta otthon, s végre egyszer csak azt hallá házi gazdától, hogy a hadnagy ur holnap reggel elutazik.

A legközelebbi reggel, Kurt épen reggelinél ült, hirlapját olvasva, midőn birtelen kopogtak ajtaján s a következő perczben Alfréd lépett be hozzá.

Mi ez, uti öltönyben? szól Alfréd — látva barátját polgári ruhában.

— A mint láthatod. Megyek, de mégis előbb bucsut akartam venni tőled.

szentebb cél felé történik, s mentől többek a leggyőzendő akadályok: annál nagyobb részvétellel s érdekeltséggel kísérik a haladót bitűzött pályáján.

A korral való haladásnak voltunk tánuai jelen hó 15-én Kis-Borosnyon, a hol az oktatásügyi törvény kiválalmainak megfelelő, új diázes népiszkola épületet nyitottak meg ünnepélyesen, szép közönség jelenlétében a helybeli és fel-dobolyi ref. lelkész urak. A helybeli lelkész, a ki ez előtt egy évvel ima kíséretében tétet le az alapkövet, örömmel említé fel, hogy az iskola, melynek helyiségét a nevelésügy irán buzgólkodó méit. Tompa Imre ur ajándékozott, kinek édes atya néhai mlt. Tompa Simon ur hasonló célra 100 forintot adományozott volt egészen elkészült, fölemlíté, hogy az új iskolaházat — az államsegélynek minden igénybe vétele nélkül a kis-borosnyói 500 lelket alig számláló buzgó közönség önjerején építette 5000 forintot meghaladó költséggel — ezelőtt több évvel ezelőre alakítván községi magtárt, s minden építkezési anyagot a község tagjai szolgáltattán, — s így mint bevégett mű adódhatik át a nyilvánosságnak.

S valóban, ha a cserépfödélzetű, tágas termekkel, díszes ablakkal s minden iskolai tanszerekkel ellátott köépületet megtekintjük: elmondhatjuk, hogy ennél díszes iskolához ezen tankörületben még nem épült, s ennél szebb emléket nem emelhetett volna e kis község magának.

A megnyitás végével az értelmiség vezére, iskolaszéki elnök, szolgáló urak. Tompa Miklós ur hívta meg az ünnepély rendezőit, s a két tanítót ebédre, a hol az iskola ügyben tovább teendőkről folyt a tanácskozás.

egy jelenvolt.

D.-Szt.-Márton november 29-én 1872.

Tisztelt szerkesztő ur!

Az erdélyi gazdák idei vándor gyűlésén, a küllő-megyei kölcsönös tűzkárbiztosító társulatról előadott, s később a lapokban is közlé tette esmeretése a „Victoria“ biztosító társulat erdélyi üzletének feje, szükségesnek látta e becses lapok egyik minapi számában azon megjegyzését közlé tenni, miszerint ama esmeretetésnek a díjszabások összehasonlítására vonatkozó tételei hamisak, mennyiben a „Victoria“ Küllő-megye falvait nem az V ellenben a III sőt a II. osztályba is sorozza, a terményekért pedig 1% díjt számít, minél fogva amaz összehasonlításokból vont következtetések is hamisak, vagy más szóval, hamis azon következtetés, hogy a megyei kölcsönös biztosítás csekélyebb díjszabásainál fogva, előnyösebb a nyereszkes társulatoknál való biztosításnál.

E közleményt az ügy érdekében egy rövid megjegyzés nélkül nem hagyhatom.

A kérdés alatti esmeretetésbe az volt mondva: hogy a „Victoria“ az épületek biztosítására VIII fő osztályt állított, ezekbe a községeket tetszése szerint sorozza, s meggyőnkre ezek közül az V. fő osztály alkalmazható.

Már ha a „Victoria“ e megyei biztosításokra a III. sőt a II. vagy épen az I. osztály díjszabásait alkalmazza, az mindenestre az illetők kedves tudomására szolgál, valamint az is, ha a terményekért csak 1% számít, mert hiszen ez tetszésétől függ,

— Hát Rankhorstéktól elbucszál már?

Alfréd nem felelt azonnal e kérdésre; egy darab ideig még merően nézett barátjára; végre mondá:

Engedd meg Kurt, hogy olvassak fel neked egy kis költeményt, melyet egyszer régebben olvastam volt s akkor beirtam magamnak. Néhány nap előtt véletlenül — ha csak egyáltalán elakarják ismerni a véletlen létezését — kezembe került.

Zsebéből egy kis lapot vett ki és így szolt: A cime „Feleség és sógorasszony“ s ekként hangzik:

„Ugy hasonlítottak az egyik a másához,
Mint az egyik tojás a másik tojáshoz;
Egyenlő a szemök, egyenlő ruhájuk,
Egyenlő a szívök, egyként néztem rájuk,
S különbséget köztük már nem is keresték
Melyik a sógornő s melyik a feleség?

De be kell vallanom, mi haszna himezzek,
A különbség köztük a végén kitetszett.
Smot már reá jöttem—baj, hogy csak most végül,
Hogy nem a z iga z it vettem feleségül!
S most van módom benne, hogy a bú agasszon,
Hogy a feleségem — nem a sógorasszony.

A feleség, mindig lepcsés, fésületlen,
A másik kinyalva, putcos öltözetben;
A feleség nyelvel, kedve mindig olvasz,
A másik esupa méz, kedves szelid elmés.
Ördögnek munkája, hogy a férj bujára
A feleséggel még sógornő is járja!

De hisz ugy sincs semmi minden hiba nélkül,
Fejünkre a bánatsokszor száll az égből;
Tövistelen rózsát mind hiába várnék,
Még a nap is foltos fényre kél az árnyék,
De egy még is marad, mi bántson, fogyasszon:
Hogy feleség nélkül nincsen sógorasszony!”

(Folyt. köv.)

csak hogy bármely osztályba sorozza is az épületeket, de mig például a 100.0558 sz. a. k. 975 frt érték után 16 frt 20 kr. díjt szab, és mig a terményekért a hirdett 1% oly módon számítja, hogy biztosított 174 frt. érték után 3 frt 14 krt, 276 frt érték után 4 frt, 50 kr. és hogy többet ne említsék 3875 frt. után 56 frt, 64 krt. kell a biztosítónak fizetni, 3 hóra a mint ezeket a 102,360 : 109,407 : és 100,607, számok alatt kiadott kötvényekből volt alkalman látni, addig az általam előadott esmeretetésbe a díjszabásokból vont következtetések „hamisaknak“ állianaz üzlet érdekében lehet ugyan, de arról meg is győzni azt, ki a tiz újján számítani tud, bizonyára nem lehet.

Különbön hín törekvés is, mert hiszen a do-log természetéből folyik az, hogy egy nyereszkeskedési alapokra fektetett biztosítási üzlet díjszabásaival nem szállhat oda, hol egy minden nyereszkeskedést, sőt kezelési költségeket is kizáró kölcsönös biztosító társulat kényelmesen megállhat.

Ennyit az igazság érdekében.

Andrási István.

Külföldi hetiszemle.

A porosz vallásügyi miniszter betérjesztette már a képviselőház elé azon törvényjavaslatot, melylyel az állam és az egyház egymáshoz való viszonyát rendezni gondolja. A törvényjavaslat azonban alig fog megfelelni e célnak, mert igen egyoldalú, tisztán csak egy kérdésre szorítkozik, az egyházi rennyitékkel való általa ugynevezett visszaélésre. Tartalma különben következő:

1. §. Egyházi embernek nem szabad oly büntetéseket vagy fenytéseket kiszabni, azokkal fenyegetni vagy azokat kihirdetni, melyek nem egyedül a vallási térré tartoznak, s nem egyedül csak az egyház vagy valamely egyházi társulat körén belül érvényes jog elvonást, vagy az abból való kizárást illetik.

2. §. Egy egyházi embernek sem szabad törvényesen megengedett büntetéseket vagy fenytéseket kiszabni, vagy hirdetni oly cselekvényekre, melyek az állam törvények vagy a hatóság által a maga körében kiadott rendeletek alá tartoznak. Ép oly kévéssé szabad ily büntetéseket vagy fenytéseket kiszabni vagy hirdetni oly célból, hogy ezek által a fenntebb említett cselekvényekkel való felhagyásra bírjanak valakit.

3. §. Nem engedi a választói jogot az egyházi büntetések vagy fenytések által megszorítani.

4. §. Az egyházi embernek nem szabad a törvény megállapította büntetéseket és fenytéseket a saját személy megnevezésével nyilvánosságra hozni.

5. §. Ki az 1 és 2 §. ellen vét, 1000 tallérig terjedhető bírsággal, vagy két évig terjedhető fogsággal büntetetik; elveszti továbbá minden egyházi vagy közhivatalra való képességét is 1—5 évre.

6. §. Egyházi ember a törvény értelmében mindaz, a ki az evangélikus, romai katolicus vagy más hitfelekezetnél mint közeg: lelkész vagy hivatalnok működik.

Szerdán olvasták föl harmadszor a porosz képviselőházban a kerületi rendtartást. A kormány által ajánlott szerkezet eddig még mindenütt többséget nyert, a mint azt a ház bizalmi férfiallyal folytatott ministeri értekezletek után másként várni nem is lehet. Ezalatt a főrendiház egy tekintélyes része politikai alkut szeretne kötni a kormánnyal. Kész ugyanis a kerületi rendtartás ellenzésével felhagyni, ha a ház mostani színezete új tömeges kinevezéssel meg nem változtatnák.

A főrendek névsorát igen nagy gonddal titkolják. Erre „nézve egészen különböző hírek keringenek. Némelyek szerint a nagy iparosok és pénzügyi nábobok nem vétetnek tekintetbe, a kitüntetés magasb hivatalnokoknak jut. Beszélük, hogy Bismarck hg. és Vilmos császár is készített egy névsort, hogy e kettő nem egészen egyező s végre, hogy Roon és Itzenplitz miniszterek ellenzik a kinevezést.

A francia nemzetgyűlés 18-iki ülése egyike volt a legviharosabbaknak s majdnem Thiers lemondását vonta maga után, azon megfontolatlan támadások következtében, melyeket az eszelős Changarnier tb. még inkább pedig a jobb-közép orleanista vezére, a sima Brogüe hg. közvetve a kormány, vagy is inkább maga a köztársaság elnöke ellen intézett.

A hosszas szóvita után ez indítvány fogadtatott el: „A nemzetgyűlés bizva a kormány erejében, napirendre tér“ e fölött szavazásra kerülván a dolog, mellette szavazott 267, ellene 117.

Thiers e bizalmi szavazattal mely sem a képviselők, sem általában a 18-iki ülésen jelen volt tagok többségét nem zárja magában legkevésbé sem volt megelégedve s oda nyilatkozott, miszerint leköszön, ha újabb eclatáns elégtételt nem nyer a háztól. Az ülés végével legott minisztertanács ült össze, melyet másnap reggel egy második követett, melybe Picard Ernő is meghivatott s melynek végével Goulard és Lefranc miniszterek a nemzetgyűlés aggodva váró tagjait megnyugtatták, hogy Thiers felhagyott lemondási szándékával. Ez idő alatt a különböző pártok is több értekezletet tartottak s több küldött-ség kereste fel Thierst. A balközép egybangulag elhatározta, hogy megfontolván, miszerint Franciaországának állandó kormánya van szüksége, törvényjavaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé oly alkotmá-

nyos reformok iránt, melyek Thiers hatalmának meghosszabbítását, egy köztársasági alelnök kinevezést, a nemzetgyűlés részbeni meghosszabbítását, egy második kamara felállítását és miniszteri felelősséget foglalnak magukba.

Oroszország védelmi rendszerét a „Birzsevia Viedomosti“ nem találja kielégítőnek, s hosszabb bizonyítgatás után azon végkövetkeztetésben állapodik meg, hogy a hadügyér sürgős feladata új erődket építeni, részint pedig a már meglévő várműveket tökéletesíteni. Cikkirő így részletezi szükséges teendőket. Meggyőződése szerint a hadsereg élelmi raktárainak s egyéb szükségleteinek valamint a tartalék összpontosításának fedezése céljából elkerülhetlen Smolenszk mellett és a Dnieper megfelelő partján erődket építeni, a hol a hadseregek szükség esetében összpontosulnának: szükség továbbá, hogy ezen indítványozott várművek gőcpontját képezzék a Pétervárról, Moszkvából, a balti tengeri kikötőkből, Uraltól, az azovi és fekete tengerektől, s a Visztula mentében fekvő várművekből föléjük vetendők utaknak s vaspályáknak. E lap a birodalom nyugati szeleit oly védtelen állapotban találja, hogy az ut a porosz határoktól Riga és Pétervárig, sőt egészen Moszkváig nyitva áll az ellenségnek. A további védelmi hiány abból áll, hogy a lengyel tartományokban oly célszerűtlen utakat építenek, melyek a várak vonalait vagy teljesen kerülik, vagy pedig lehetőséggé teszik az ellenségnek az orosz védelmi vonalat bekeríteni. — A „Birzs Vied“ szakembere végül azon javaslattal lép fel, miszerint Pétervár erősíttessék, s az összes tengeri intézetek Kronstadtból a Néva torkolatán teremtendő várművekbe helyeztessenek át, Az új erődk, melyekből a Páris városra hivatkozó cikkirő csoda eredményeket remél, egyrészt maga a hadsereg által a táborzási idényekben volnának emelendők. A Néva mentében találkozó mocsárok lecsapolása által pedig a fővárosnak egészségi és éghajlati viszonyai is sokat nyernének.

Törvénykezési csarnok

A kolozvári kir. törvényszéknél f. 1872 év november 29-én délelőtt tartott végtárgyaláson elnököl Szentiványi Gynla t. bírő. Jelen voltak a kir. ügyészség részéről Dragos Elek, vádlottak ifj. és id. Simon Mozes, s védőjük ügyvéd Bodor Pál.

A kir. ügyészség által előadott vádajánlatból kitetszőleg a tényállás következő volt: 1871 év Julius 4-én éjjel cs. kir. csendőr Drexler János Csucsáról B.-Hunyad felé menvén, Sebesvár környékén két egyént vett észre, a kik kezökbe valmit egy egy lovas szekér felé vittek s a mint őt meglátták, azonnal az ut melletti árokba ugrottak s ott elrejtöztek. Közel menvén hozzájuk a szekér mellett s a sánczba számos a szesz gyártáshoz tartozó gépezetet talált nálok, s a midőn kérdőre vonta őket, beismerték, hogy a közel lévő Dávid Mózs és Baruch Mozes őrizet nélkül álló szeszgyárat verték fel, s hozták ki abból a nálok talált gépezetet azon célból, hogy Váradon azokat eladhassák. A tettesek — id. és ifj. Simon Mozes, atya és fia, — a csendőr által a b.-hunyadi egyesbírósgá elé vittek, a hól fogságban tartás mellett az előnyomozat megindított, s annak lejárta után bekísértettek a Kolozs-megye fogdája. A megyei törvényszéknél azonnal reájuk ősmertek, hogy a tettesek nem mások, mint azon két egyén, kik lopás bűnéért kevés idővel az előtt bocsáttattak ki a megyei tömlőczből, s miután a törvényszék előtt tudva volt, hogy ok semmi vagyonnal nem bírnak a nyomozat a nálok talált lo és szekér valamint a szekér volt 150 frt o. é. becsült finom vászonneműekre rá kiterjesztett. Ezekre vonatkozólag, azonban a lopást be nem ismerték, hanem azt állították, hogy a lovat és szekeret Kolozsvárt vették általok ősmertelen izraelitáktól, a vászonnemű egy részét pedig id. Simon Mozes neje, a másikat egy gyéres-szt.-királyi takács szötte.

Ez azonban hitelre nem talált, s a bíróság hirdetményt bocsátott ki a károsok felkeresése végett, a minek következtében a midőn szamosfalvi Schwartz Mózes mint káros a vászonneműek egy részére bejelentí magát, ifj. Simon Mozes beismerte, hogy azokat ő 1871 év aprilis havában a Schwartz Mozes telkiről a szapuló kádból lopta el.

A végtárgyalás alkalmával ifj. Simon Mozes iparkodott a tényeket egészen magára venni, azonban a már tett vallomások s az id. Simon Mozes beösmérése azon szándékában megakadályozá, s ezeknél fogva a kir. alügyész tekintve azt, hogy a lopott tárgyak értéke 300 frtot meghalad, hogy súlyosító körülmény tettesek ellen, miszerint a tényt éjjel követték el, már hasonló tettért büntetve voltak, ugyanazon tényt ismételték, mig az enyhítő csak az, hogy kár nincsen, kéri őket bűnösnek kimondani, s nyolcz nyolcz évi súlyos börtönré elítélni.

A kir. törvényszék tanácskozás után vádlottakat a kir. alügyész minősítése szerint öt—öt évi súlyos börtönré ítélte el, a mely ítélet ellen vádlottak, valamint a kir. alügyész is — ez utóbbi az idő tartam ellen — fellebbezést jelentettek be.

Magyar színészet.

(N.-r.) Hétfőn, dec. 2-án „A haza” — történelmi dráma 5 felvonásban, 7 képpel. Irta Sardou V. fordította Paulai E. és Szerdahelyi K. 1. kép: Az inquisitio. 2. kép (Talán elég is lesz a cím-ből?)

Ha a színpad csak arra való volna, hogy a regényt vagy történelmet elevenen ábrázolja; hogy az élet egészének egy kiszakított darabját egyszerűen csak előtűntesse; hogy elszomorítson, leverjen, a nélkül hogy felemelne az egyén és világrend közt levő örök viszony kimutatása által; s hogy, végül, egy hatás-sóvár jó közönséget három óra hosszant legalább izgalomban tartson, — ha a színpad, illetőleg a dráma csak erre való volna: úgy „A haza” az ember, vagy hát a nemzeti magasság [kérdéseit megoldotta, s a kor ontelten gyönyörködhetik születtében, mely érdekeinek megfelelni látszik.

A színésznek azon darabok a legkönnyebbek, melyekben az egyes alakok bevezetetten lépnek föl, s ekkép rohannak, mintegy közmegegyezéssel, a beláthatatlan catastropha felé, a nélkül azonban hogy utjokban egyenes és szakadatlan irányt követnének. Ily esetben nincs szükség a lélektani jellemény nehéz törvényeit kitanulni; egy kis világosság, de annál több árnyalat megteszi a maga hatását. A felvett alakot egész végig hiven meg kell csak tartani, de nem fejteni, és elég hogy köteles könnyekkel s álmélkodva ismerjük el igyekvő színészeink alakító tehetségét. S valóban, a jelzett előadás — hatás-teljesítésében — majd minden szereplőnek oroszlan rész jutott.

„A haza” Németalföldnek a spanyol járom ellen való bámulatos, de (a műben) be nem végzett fölkelését tárgyalja. Fanaticus kor bizony; s meg kell adni, hogy a játszó is eléggé fanatizálva volt. Az e műben egyetlen alak, melynek jellege némi fejlődés alatt áll, s ezért, a legérdekesebb, az önjongó szerelmű s szerelméért mindent feláldozó Donna Dolores (Németi Irma), az angyal-szelíd, szenvedő Donna Rafael (Eichner Anna), a törhetetlen hazafi Rysor gróf (Egressy), a vérszopó, sivar Alba herceg (Szentgyörgyi) a két perezalatt vértanuvá szellemült jámbor toronyőr Jónás (Mátrai) és a többi hatalmasak mind-mind közreműködtek paupan, halotti induló, veres hóhér, inquisitio, autodora, s. b. segítségével, hogy ama kor egész borzasztóságában előtűnk álljon. Ha Halmi nem kedélyeskedik egy kissé La Tremonilleband, bizony-bizony beszorult volna a lélegzet remegő kebelünkbe.

VI-ik közlemény,

a M.-Vásárhelyi létesítendő székely árva-leányház javára történt kegyes adakozásokról:

Vas Tamás m.-bándi ref. lelkes ivén: A m.-bándi ref. egyház alamizna pénzéből 3 frt. Richter Lőrincz pénzügyéri főfelügyelő 2 frt. Horváth Antonia 1 frt. Rendes tagokra lettek öt évre évenként: Vas Tamásné 3 frt. Ilyés Sándorné Dósa Anna 2 frt. Mikó Károly 2 frt. Rác Sámuel 1 frt. Vég Imréné 2 frt. Ámírás Róza, Kondrai Gerőné 2 frt. Horváth Ferencz pénzügyéri felügyelő 2 frt. Duha Jánosné Simai Katalin 2 frt. Mikléán Antal községi orvos 2 frt. Barta Sámuelné Duha Mária 2 frt. Duha Istvánné Németh Juliánna 2 frt. Összesen 28 frt. o. é.

Gr. Toldalagi Viktor né ivén: Alapító tag lett gr. Kun Kocsárd 300 frt., urbéri papirral. Adakoztak a nyárad szoradai Katalin báiban: Erdős Károly 1 frt. N. Góbbé 1 frt. Berger Emánuel 50 kr. Selyéből K. Misi 1 frt. Jográn Ferencz 1 frt. Balla József 1 frt. Benkő Ferencz 30 kr. Balla Ferencz 30 kr. Balog Albert 50 kr. Balog János 20 kr. Bereczky Bálint 10 kr. Szász Dénes 10 kr.

Küldemény: Alek Istvánné Aradról 3 frt. Turóczi Adolfiné sz. Szász Augustza Pestről 1 arany.

Alapító tag lett: Gyergyó-Szt.-Miklós községe 60 frt. Adomány összeg 10 frt., és 1 drb arany, alapítvány 360 frt. mihez számítva az eddig közölt összeget 6624 frt. 16 kr. és 2 drb aranyot, gyűlt 7022 frt 16 kr 3 drb arany.

Koronkában, 1872. december 1 én.

Gr. Toldalagi Viktor né,
elnök.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, december 3.

— A pénzügy-miniszterium a kincstári munkások árvi számára menházat állít, s e célra 2 frt. 50 jegyekkel nagy sorsjátékot rendez.

— A torna-vivodába a beiratások már megkezdődtek. A beiratási idő mindennap délután 3—5 óráig a torna-vivoda helyiségében.

— A koresolyázó egyet közgyűlését vasárnap tartotta meg a városház nagytermében. Előnknek közfelkiáltással b. Hnszár Ádám, jegyzőnek Ajtai Ferencz választották meg. A kidolgozott alapszabályok elfogadása után a tisztviselők választására került a sor. Előnk lett Paget János, alelnök Gyarmathi Miklós, pénztárnok: Hutlész Károly. Az egyet vagyonna jelenleg 270 frt. 1 kr. Sigmund Ákos s br. Jo-

sika Gábornak a közgyűlés tanúsított buzgalomkért jegyzőkönyvileg elismerést szavazott.

— Az akadémiái értekezések olcsó füzetes kiadásából két érdekes darabot vettünk, melyek már magukban is alkalmasak arra, hogy az életre való füzetes kiadás megkedveltesse a közönséggel. A kezünk alatt levő mindkét füzet Szabó Károly klasszikus tolla alól került; egyik Péter és Ába történetét adja elő avel az erős pragmatizmussal, mely Szabó Károly történelmi műveit jellemzi, Az értekezés, melylyel szerző rendes tagi székét foglalta el, 48 lapra terjed s ára 30 kr. A másik füzetben Szabó K. azt a tervet közli, melyet Apáczai Cséri János Bartsai Ákos fejedelméhez nyújtotta be a magyarhabban felállítandó első tudományos egyetem ügyében. A tudomány e tervet csak nevéreől és hírére ismerte, Bód Péter feljegyzései nyomán, Szabó Károly tizenkét év óta mindig keresi magát a tervet, míg végre most, a gr. Mikó Imre birtokában levő Aranka gyűjteményben föllelte egy 1740-ben Galambfalvi Mózes által készített másolatát, melyet ugyan Aranka Toulai György, Bartsai Ákos udvari papjának tulajdonit, de Szabó Károly kimutatja a szövegből, hogy a terv csak is Csérikől származhatott. A 18 lapra terjedő érdekes kis füzet ára 12 kr. Mindkettőt melegen ajánljuk a mivel közönség figyelmébe.

— Szénásy Sándor a pesti evang. gymnasium igazgató tanára a cholera áldozata lett. A hazai tudomány erylendetlen mivelőjét veszté el benne.

— A gr. Széchenyi Ödön által Londonban megrendelt gőz-tűzfecskendő Pestre megérkezett.

— Dájbukát János, e sok oldalú tapasztalatokkal bíró fiatal a napokban nyitá meg ügyvédi irodáját M.-Vásárhelyt, hogy szakavatottságát és ismereteit e téren érvényesítse.

— A m.-vásárhelyi nőegylet a bekövetkezendő adventben felolvasási-zene és szavallási estélyeket fog rendezni.

— A „Kol. Közlöny” azon ujdonsága, mintha dr. Szóts Károlina! kórházi főorvos járóorvoslatot (ambulatorium) rendeztetne be, mint az érdekelt orvos urtól hallottuk, merőben alaplan.

— Naszód-vidéken Naszódon új távirda-állomás nyitattott korlátolt neli szolgálattal.

— Belső-szolnokmegye, naszód és besztercze-vidéki tanfelügyelőségnek üresedésbe jött tolnoki, a naszodi kir. törvényszéknél betöltendő telekkönyv-vezetői, segédi s két irnoki, valamint a sepsi szat.-györgyi kir. törvényszék telekkönyvi hivatalánál betöltendő irnoki állomásokra a pályázatok ki vannak írva.

— Zrinyi Péter gr. egy régi arczképéről irják Polábol az „Obzor”-nak: Ezen kép, melyet Zeugen találtak az ifju gróf Zrinyi Pétert ábrázolja azon időből, a midőn még zenggi kapitány volt, t. i. 1665-ben, tehát még mielőtt horvát bán volt, a mit követkző felirat bizonyit „Comes Petrus porpetupus a Zrinyi et Segniae es partum maritarunum snprems capitaneus.” Péter a képen horvát mágánai öltözetben, piros mentével és nagy ezüst gombos kék surkával van ábrázolva, bal kezében 1660-ban Ali Cengie basától szákmányolt pisztolyt tart, melyet fiának akart hagyományozni, mikor a börtönben sinlődött. Érdekes nagyon a felirat, mely mintegy elősejti már a gróffal jövődő sorsát. A cimzer egy várból és Dádalus viasszányaiból áll; a cimzer ugyanaz, mely Portorcionban a volt Zrinyi-féle épület kutján látható és melyben b. P. Z. betűk és a 1661. évszám olvasható. A kép a XVII század kitünőbb festményel közé tartozik.

— A cholera állásáról folyó évi november 30-án beérkezett napi tudósítások szerint Budán nov. 29-én 3 újabb choleraeset merült fel, ehez hozzászámítván az ápolás alatt maradt 56-ot, az összes beteglétszám 59, ezek közül meggyógyult 12, meghalt 3, oct. 18-ka óta összesen megbetegült 678, kikből meggyógyult 379, meghalt 255, gyógykezelés alatt maradt 44, Pesten nov. 29-től 30-ig megbetegült 18, ehez számítván az ápolás alatt maradt 181-et az összes beteglétszám 199, ebből meggyógyult 6, meghalt 10, a járvány kezdete óta összesen megbetegült 536, ebből meggyógyult 155, meghalt 198. további gyógykezelés alatt pedig maradt 183 Kassán a cholera betegek száma 5-el szaporodott; az eddig megbetegült 76, egyén közül meggyógyult 15, meghalt 43, gyógykezelés alatt maradt 18.

— Egy török hercegnő kiházásitása. Khalil-Sherif pasha leendő nejének, Mustafa pasha idősebb leányának kiházását legnagyobbrésben Párisban eszközölték. Harmincz diszszoknyát készítettek számára. A menyegző napján Brüsszelben készített csipke fátyolt fog viselni, mely 20,000 frankba került, s ezenkívül a többi közt egy gyémánt-diademot melyet félmillio frankba becsülnék. A hercegnő magán szobájának bebutorozása 70,000 frankba került, oda nem érve az órákat lámpákat és műtárgyakat. Keleti szokás szerint a gazdagok gyermekei mellé rab-szolgákat adnak, kik a gyermekekkel együtt nőnek fel. Musztafa pasha leányának 12 rab-szolgánój van, és ezek a fiatal asszony szolgáltatában maradnak, illetőleg társalgónői lesznek a hercegnőnek.

— Magyar zene a skandináv szigeteken. Horváth Marci budai zenebandája, mint tudjuk Amerikába szerződött, Bécs, Brünn, Prága, Karlsbad, Dresda, Lipse, Magdeburg, Halle, Branschweig, Hamburg, Kiel. Kopenhága, Malmö, Stockholm városokon át utazván, mindenütt nagy érdekltséget

keltett magyar zenejátékával Kopenhágában a király előtt is játszott a társaság, ki nem akarta elhinni, hogy cigányaink hangjegy nélkül tanulták be az eljátszott darabokat s Lumbye zene igazgatót azzal bizta meg, hogy egy klasszikus darabra tanítsa be Horváth zenekarát minden hangjegy nélkül. Ez megtörténvén, két óra mulva cigányaink a király s számos zeneértő jelenlétében a legnagyobb tetszés közt játszották el a betanult darabot, mire a király fenyves bizonyítványt állított ki a társulatnak.

— A francia folyók az egész országban félelmesen dagadnak s kiáradással fenyegetnek, miért is a Rhone, Szajna, Loire, Garonne s más kisebb folyók mentén szorgalmasan folynak az előintézkedések.

— Pompejiban a közelebbi kiadások alkalmával egy kétemeletes házra találtak, mi nagy ritkaság, mert addig a régi Pompéji épületeinek csak földszintjét találták épen; a ház falait pompás freskó képek díszesítik.

— A bécsi világiállítási bevételei és kiadásai. Az állampénztárból befolyt az első háromnegyed évben öt millió forint, a kiállítási épület bevételeiből pedig, vagyis a belépti díjakból 87,274 frt. 59 kr. Tehát az egész bevétel 5,087,274 frt 59 kr. Kiadás pedig: központi igazgatóság költsége 248,912 frt 83 kr. építkezési vezérlőlet 171,103 frt 85 kr. építési költség 1,077,025 frt. 86 kr. függő számban van a különféle vállalkozókkal 2,955,099 frt. 17 kr. A képzőmzlet tehát 635 132 frt. 88 kr. A körönd fölötti első latarna már fel van állítva. A nagy körönd födelét most vonják be bádoggal. Az iparpalota és gépcsnark közti téren most készült el Uhl Román udvari pékmeister sütő-deje. A termény csarnokpók már majdnem egészen befejezők. A belső díszítés szintén szépen halad s több bajáraton a császári sas helyett az angyalok által tartott magyar cimzer látható.

— Egy asszony két forintért. Somogy-Csákány határában oláhok dolgoztak, természetesen egy része párvával. Az egyik oláhnak csinos, tüzes szemű felesége szintén ott dolgozott, s munka közben, egyik nőlen oláhra szórta a tüzes pillantásokat, mik nem maradtak viszonzás nélkül. Az ura észrevette, hogy fiatal oldalbordája másra pazarolja a szeretet sugárit, s távol az ottheli dihőskösdéstől — egészen nyugodtan az ellentárhoz ment s nejt áruba bocsátotta neki. Miután kijelenté, hogy nem tréfál, s csakugyan elakarja adni nejét, az ellentárs örömmel reá állott a vételre. Egy kis alkudozás után végre hét forintban megtörtént az alku. A fiatal oláh menyecske ellenvetés nélkül, mint ha csak papi áldás is járált volna a vételhez, fogadta az örömdetes férjesejét. Este az „egy nő és két férj” az asszony-ért elmulattak. E történetke beillik ázsiai életképek is.

— Kalap-leverés-ellenes-egylet. Prágában a napokban társulat alakult, melynek tagjai kötelezik magukat, hogy a köszöntéseknél nem emelnek kalapot, hanem katonai modorban köszönnék. Az egyletnek keletkezése első napján már 23 tagja akadt.

— Egy katona a kit a patkányok megették. Temesvárott egy este három katona mulatott együtt: este 10 órakor közülök kettő visszatért a aktanyába, a harmadik pedig bement a kávéházba hogy kávévét igyék, és sem az éjjel, sem másnap nem tért vissza. Már azt hitték, hogy megszökött, midőn egy pék azt jelenté, miszerint egy sánczároknal egy katonát látott mozdulatlanul feküdni. Azonnal a helyszíneire küldtek és ott találták az eltűnt katonát halva, patkányok által összerágva. Azt hiszik, hogy ittas állapotban a sánczról leesett az árokba és az iszapban megfult, a mi annál valószínűbb, miután arca egészen el volt temetve az iszapban.

— Nemzetközi távirdai statisztika. A vezető távirdai huzalok összes hosszúsága Belgiumban 141,525 kilometer, Dániában 5,123, Nagy-Britannia (Indó európai hálózat) 5,504, Britanniában (India) 39,497, Német Alföldön 10,140, Olaszországban 49,768, Oroszországban 86,391, Poroszországban 80,968, Romániában, 4,369, Svájcban 11,057, Spanyolországban 26,551, Törökországban 42,482 Ausztriában 54,750, Magyarországon 28,061. Tehát leg-hosszabb a kis Belgium távirdai huzalja. Jövedelme átlagosan évenként: Belgiumnak 1,556,284 frank, Dániának 528,810, Nagy Britanniának 4,500,000, Németalföldnek 1,234,307, Olaszországnak 4,816,680, Romániának 1,065,128 Ausztriának 5,481,457, Magyarországnak 2,348,477 frank. Legtöbb jövedelme Oroszországnak van, 13,867,000 frank. Mindezekből a kiadás nincs levonva.

— A spanyol zavarok republikánus, még inkább azonban carlista részről folyóvást tartanak s bár a kormányosapatok mindeuféle diadalt aratnak a lázongók fölött, ezek mindannyiszor újult erővel tüntek fel ismét az ország különböző részein rabolva és pusztítva mindenfele.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten decz. 3. 10 ó. 10 p. d. e.

Érkezett decz. 3. 11 ó. 20 p. d. e.

Képviselőházban tegnap rövid ülésben jelenté elnök a Lónyay kormány elfogadott lemondását; uj kabinet megalakulásáig ülések felfüggesztvék. —

Az új miniszterelnök tegnap este a Deákörben a párt szerencse-

kívánatait fogadta. Tisza nem marad, de valószínűleg a budget-vita befejezéséig megtartja tározóját; hirszerint diplomatai állásra nevezetik ki. Az új kormány valószínűleg holnapig teljesen szervezve lesz. Szilágyi ma teszi le az esküt. Honvédmíniszter egyelőre nem nevezetik; Hollan államtitkár, Halász Imre osztálytanácsos lemondtak. Zichy helyett Vécsey szababolsmegyei főispán, fumei kormányzójelölt. Majthényi szerb kir. biztos beadta lemondását.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyiltér. *)

Biasini gyorskocsi menetrend

1872 november 2-től:

Kolozsvárról, Szamosujvárr és Deésre és vissza indul naponta kétszer.

Kolozsvárról reggeli 8 órákor és délután 1/2 3 órákor.

Déésről Kolozsvárra reggeli 6 órákor és délután 1 órákor. — Kolozsvárról 1 személy első közbelső coupéba Szamosujvárig 2 fr. 30 kr. hátulsó coupe és imperial 1 fr. 70 kr. Déésig 3 frt. — és 2 frt. 50 kr.

Bármi viszonyok jöjenek közbe ezen fentebbi árak folytonosan megmaradnak, felyebb hágtatni nem fognak sem miszin alatt, az intézet igazgatóságának nem cölja az utazó közönség iránt háládatlan lenni, mert jelszava sebes, olcsó és kényelmes közlekedés.

Kolozsvárról Tordára Felvinczre naponta kétszer, reggeli 3, és délután 4 órákor. 1 hely ára Tordáig 2 frt. — Felvinczig első és közbelső coupe 4 frt. hátulsó és imperial 3 frt. 50 kr. — Minden utas 30 font szabadpondgyázt vihet magával. Az imperial ülőknek több új Bundát készítettett az intézet, egész vonalokra 50-50 kr. díj mellett használhatni egyes utra.

Kolozsvárt, november 2-án 1872.

Kibédi Biasini Domokos

Figyelmeztetjük a közönséget. Stein János muzeumegyleti könyvtáros és egy-nyomdász 1873-ik évi képes nagyobb naptárára, a mely a f. évi december elején fog megjelenni és dústartalma mellett a miniszteriumok, az erdélyi összes törvényszéki, közigazgatási, pénzügyigazgatósági, adó-, posta, és távirdahivatali; továbbá az állami és más nyilvános intézeteknek, a legújabb és teljesen hiteles adatok után összeállított tiszti czim- és névtárát fogja tartalmazni; és így hivatalnokok, gazdák, magánosok és üzletembereknek szükséges, csaknem nélkülözhetlen kézikönyvvül szolgálni lesz hivatva. Bolti ára 50 kr.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciére Du Barry
Londonból.

Midő 8 szentsége a pápa az izletes Revalesciére du Barry használatát folytán szerencsésen ismét helyreállott és több orvos és kórház annak hatását elismerte, senki sem kételkedend e becses gyógytáplálék erejében, s a következők betegségeket emlírik fel, melyeket e gyógyszer alkalmazása költség nélkül meggyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártya-, lélegző-, hólyag- és vesebajokat, gümőkort, asztmát, köhögést, emésztetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, vérhas, vizkört, lást, szédülést, vértolulást, fülzúgást, rosszszülést, hánysást még a terhesség alatt is, diabetet, méhkört, elsoványodást, csúzt, köszvényt, sápkort. Kivonat 72,000 bizonyítványból, oly esetekben, melyek minden gyógyszernek ellenállottak.

71,814 számú bizonyítvány

Dover, 1860, dec. 20-kán.

24 éves koromban hagytam oda az egylemet — szót-roncsolt egészséggel, sem enni sem inni nem voltam képes, borzasztó fájdalmak és hányság nélkül, folytonosan álmatlan éjjek a testetés lelket elhagyasztották és két évi orvosi kura Londonban annyira rosszabbította állapotomat, hogy esztovánzá szaván össze alig nyomtam 100 fontot, minden tagomban reszkettem és alig bírtam lábamon megállni. Már felhagytam minden reményenél, midőn megismerkedtem Du Barry Revalesciérejével, és e megfizethetlen szer egészségemet 60 nap alatt helyreállította, mely idő alatt a Revalesciére folytonos alkalmazása mellett 33 egyneved fontot nyertem izomban és idegerőben. Szenvedéseim hihetetlenek voltak, hálám e becses gyógytápszer iránt végzetlen.

Spenser Péter.

S. Romain des Iles, 1862, nov. 27.

Az égnek hálát! Du Barry Revalesciéreje 18 évi kínomat mell- és gy morfájdalmakkal és éjjeli izadásokkal, fülzúgás és álmatlanos gyengeséggé elozlatta és nekem az egészségem pó-olhatlan kincsét visszaadta.

Comparot J.

72,418 számú bizonyítvány

Obergurig, Bautzen mellett (Szászország) 1869 jan. 17-kén. Hosszabb idő óta szenvedtem borzasztó lélegzési fájdalmakban, melyek ellen sok helyütt kerestem, de sehol sem találtam segélyt. Mely hálával elismerem, az ön jeles Revalesciérejelek hatását; hálátlelt!

Maszling Ernő.

Táplálékul levő mint a hns., Revalesciére felnőttes és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarítja gyógyszerükben. Bádószánczokon fét fentos 1. 50, 1 fentos 2.60, 2 fentos 4.50, 3 fentos 10 frt 12 fentos 20 frt. 24 fentos 36 frt. Revalesciére-lepények, szeinczekben 2 frt. és 4. f. 50. Revalesciére chokoládé por és tábla alakban 12 csésére 1.50, 24 csésére 2.50, 48 csésére 4.50, porban 120 csésére 10 frt. 288 csésére 20 frt. 576 csésére 36 frt. Kapható: Barry du Barry és társaiál Bécs, Wallfischgasse 8 sz Kolozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Prágában: Fürst, J. Erum en: Eder F., D-breezenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvart: Nadhera Fálnál, Károlyváros: Brilli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Székes-Fehérvárt: Dicsella Györgynél, Vágyhelyen: Cnlegner Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Agrámban: irlalmasok gyógyszerházában, azokivül a bécsi ház postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt közöltékért csapán a sajtóhatóság irányában válni felelősséget Szerk.

